

ח

היהודים עזבו את חגם ומהרו להלחם בצסטיוס, שם; ב; בו החל נביא הפרעות ישוע בן חנן לשאת קינה על ירושלים, ו, ה, ג. **חג השבועות** או יום החמשים (פנטקוסטי). בו באו עולי-רגלים חמושים אל ירושלים לעזור לאנטיגנוס נגדי הורדוס ופצאל, וקמו מלחמות קשות בעיר, א, י"ג, ג; עולי-רגלים לאיך מספר עלו בו אל ירושלים לשמע הרצה בהר הבית שנעשה על-ידי ארכילאוס ומעשי הזון של סבינוס וקראו למלחמה ברומאים, ב, ג, א.

חֲגִי הנביא. נבא בשנת שתיב לכ"ש (י) לבנין בית שני, ו, ד, ה.

חגירא (הפסח). כנוי יהודי (או גר) מארץ חדיב, בנו של נבטאי. הפליא לעשות גבורה בחיל שמעון בן גיורא, ה, י"א, ה.

חֲדִיד (Adida). עיר לא רחוק מלוד. אספטינוס הצמיד בה מצב, ד, ט, א.

חֲדָשָׁה (או עֲדָשָׁה?) (Adasa). במלחמה על-יד עיר זו נפל יהודה המכבי חלל, א, א, ו (זה טעות, עֵין שם בהערה).

חורן (Auranitis). ארץ הרים ממזרח לבשן. נחשבה על ממשלת לִיסְנִיס. אוגוסטוס קיסר נתן אותה להורדוס, א, כ, ד; ואחרי מותו לפיליפוס בנו, ב, ו, ג; נחשבה על מלכות אגריפס (ב) המלך, שם, י"א, ה (היתה גם לאגריפס (ג) השני ולא הזכרה בכלל מדינותיו, שם, י"ב, ח); אגריפס (ג) שלח משם רוכבים אל ירושלים, שם, י"ז, ד.

חֲזִיקָה (א). מלך ביהודה. צדיק בדורו, נלחם עם סנחריב, ה, ט, ד.

חֲזִיקָה (ב) [הגלילי]. ראש שוֹרְדִים בגליל, שנתפש והומת על-ידי הורדוס בראשית נציבותו במדינה, א, י, ה; בנו יהודה, ב, ד, א.

חֲזִיקָה (ג) הכהן. [בן נדבאי] אחי חנניה הכהן הגדול. נהרג יחד עמו בראשית המרד בירושלים, ב, י"ז, ט.

חֲכָרֹן. עיר באדום. שמעון בן גיורא עלה עליה פתאם וכבשה, ד, א, ז; תאור העיר ותולדותיה, שם; אספטינוס כבשה ושרפה והמית את יושביה, שם, ט.

חג. בימי החגים פרצו לעתים תכופות מהומות בקרב היהודים בירושלים מרובי עולי-הרגלים, א, ד, ג; עולי-רגלים נהרגו על-ידי השמרונים, ב, י"ב, ג; היהודים עזבו את חגם ויצאו להלחם ברומאים, שם, ד; הרומאים היו יורדים אל האולמים המחברים את הבירה עם המקדש, כדי להשיג בהמון החוגגים ולהניא מהשבות מרד, ה, ה, ח.

חג המצות. מליך לא רצה לתת להורדוס ולהילו להכנס בו אל העיר מחמת הטמאה, א, י"א, ו; נקרא בשם פסחא, ובו היו מקריבים קרבנות רבים, ב, א, ג; עולי-רגלים בצרוף עם בני ירושלים הקימו בו מהומה כנגד ארכילאוס, הרצה בהר הבית, שם; אנשי-הצבא הרומאים הקניטו בו את היהודים בשעת נציבות קומנוס, שם, י"ב, א; קנדרטוס נכנס בו אל העיר ומצא את העם שוקט, שם, ו; צסטיוס גלים בא אל ירושלים סמוך לחג, שם, י"ד, ג; הוא זכר ליציאת מצרים, ד, ז, ב; הסיקריים היושבים במצדה החריבו בו את עיני-גדי, שם; אנשי אלעזר בן שמעון פתחו בו את שערי בית-המקדש למביאי הזבחים ובוזה השתמש יוחנן בן לוי לתפוש את העזרה, ה, ג, א; סמוך לחג הזה נראה אות מבשר החרבן, ו, ה, ג; טיטוס עלה בו על ירושלים ומתוך-כך מצא בה אוכלסים צפופים, שם, ט, ג; צסטיוס גלוס צוה למנות את היהודים, והכהן הגדול העריך את השבונם על-פי הטלאים, *שם.

חג הסוכות. מחמת החג הזה עלו כל יושבי לוד לרגל לירושלים, בשעה שהתנפל צסטיוס גלוס על העיר, ב, י"ט, א;

הכנענים אנשי קרתחדשת (Carthago), בו ט"ו, ד.

חֲנִיָּוִן (או נחוניון, Onias) הכהן הגדול. גרש את בני טוביה מירושלים, א, א; ברח אל תלמי מלך מצרים ובנה מקדש בתחום הליופוליס, שם, ז, י, ב-ג. צִיָּן בִּית-חֲנִיָּוִן.

חֲנָנִין (א). בן יונתן הכהן הגדול. רצה לפתוח את שערי ירושלים לפני צסטיוס גלוס ולא הגיחהו המורדים, ב, י"ט, ה.

חֲנָנִין (ב). בן חֲנָנִין הכהן הגדול. עמד בראש ממשלת-החרות בירושלים אחרי מפלת צסטיוס גלוס, *ב, כ, ג; חֲזַק את חומת ירושלים, שם, כ"ב, א; שלח צבא כנגד שמעון בן גיורא והניסו אל מצדה, שם, ב; עורר את אזרחי ירושלים כנגד הקנאים, ד, ג, ז; שם, ט; נאָמו, שם, י; התנדב לעמוד בראש העם, שם, י"א; פקד את העם, שם, י"ב; יוחנן מגוש חלב החניף לו והתנכל לו, שם, י"ג; יוחנן הטיל את אימתו על הקנאים, שם, י"ד; סגר את השערים בפני האדומים, שם, ד, ג; נרצח על-ידי האדומים, שם, ה, ב; קינת המחבר עליו, שם.

חֲנָנִין (ג). בן חנניה (?) הכהן הגדול. נשלח על-ידי קנדרטוס נציב סוריה אל רומי, ב, י"ב, ו. (ואולי צ"ל: חנן בן יונתן).

חֲנָנִין (ד). בן בגדת (ב"א: בן במדוס). חברו של שמעון בן גיורא. המית את מתתיהו הכהן הגדול, ה, י"ג, א; הוא, כנראה, חֲנַן איש אמאוס, שבגד בשעת המלחמות בהר הבית ונפל אל טיטוס, ו, ד, ב.

חֲנַנְיָא (Annaeus). הנכבד באזרחי טריכי בימי יוסף בן מתתיהו, ב, כ"א, ג.

חֲנַנְיָה (א) הכהן הגדול [בן נדבאי או נבדאי]. נשלח על-ידי הנציב קומנוס למשפט הקיסר, ב, י"ב, ו; אבי אלעזר, *י"ז ב; ברח מפני המורדים והקנאים והסתתר, שם, ו; נהרג על-ידי אנשי מנחם בן יהודה הגלילי, שם, ט.

חֲנַנְיָה (ב). בן צדוק או צדוקי. נשלח על-ידי אלעזר בן חנניה לחרות ברית עם

הַזְקִיָּה (ד) בן חבְרִי. אחד מנהיגי הקנאים. מרד ביוחנן בן לוי, ה, א, ב.

חֵיִי-עוֹלָם (חיי נצחים). עתידים לנשמות המהורות על-פי אמונת האסיים והיונים, ב, ה, י"א; עליהם דבר יוסף בן מתתיהו אל חבריו במערה בידמת, ג, ח, ה; גם אלעזר בן יאיר אל אנשיו במצדה, ז, ח, ז; עולם-הבא של הרומאים, ז, א, ו. **חֵיִית-סוּרְיָה** (Coele Syria). מדינה בעבר-הירדן [צריך לתקן: א, א, א]; בני דמשק קראו להרתת (א) הערבי למלון בארץ, שם, ד, ח; פומפיוס קרע מעל היהודים את הערים שנכבשו על-ידם במדינה זו, שם, ז, ז; הורדוס הוקם שם לנציב על-ידי סקטוס ציור, שם, י, ח; העיר קנת נמצאה שם, שם, י"ט, ב. (בשם זה נקראה לפרקים גם הארץ במערב הירדן, וארץ יהודה בכלל).

חֲכָם, חֲכָמִים (גדולים בתורה). נקראו: (א) יהודה בן צריפא ומתתיה בן מרגלוח, א, ל"ג, ב. — ב) יהודה הגלילי, ב, ח, א. — ג) מנחם בנו, שם, י"ז, ח-ט.

חֲלוֹם (נבואה). הורדוס חלם על מות אחיו יוסף, א, י"ז, ג; ארכילאוס חלם על-דבר קץ ממלכתו ושמעון האסי פתר את חלומו, ב, ח, ג; גם אשתו גלפירה חלמה חלום נפלא, שם, ד; יוסף (המחבר) הבין לפתור חלומות ובהיותו במערה בידפת נזכר חלוֹם-נבואה אחד, ג, ח, ג. **חֲמַש־הָעָרִים** (Pentapolis) בלזב. נציבות רומאית באפריקה הצפונית, ז, י"א, א. **חֲמַת** (Emesa). מלכות בסוריה. מלכה היה שהים, ז, ז, א.

חֲמַת (אמתוס). (א) מקום בעבר-הירדן, בקרבת פחל, נקרא כך על-שם מעינותיו החמים. נכבשו על-ידי אלכסנדרוס (ב) ינאי החשמונאי, א, ד, ב; בו (?) הקים גביניוס סנהדריה, שם, ח, ה.

חֲמַת (אמאוס). בקרבת טבריה. עיר הסמוכה למעינות החמים (חמי טבריה). שם היה מחנה אפסטינוס, ד, א, ג.

חַנְבַּעַל (Hannibal). שר-הצבא הגבור של

הורקנוס ברח אליו, והוא יצא להלחם למענו עם אריסטובולוס, שם, ו, ב; סקורוס צוהו לעזוב את ארץ יהודה, שם, ג; אנטיפטרוס (א) עשה שלום בינו ובין הרומאים, שם, ה, א.

חֲרִיתָּהּ (ב) [הרביעי]. מלך הערבים הנכטיים בסוף ימי הורדוס. סולי המית את ידידיו, א, כ"ט, ג; שנא את הורדוס וכלה את נקמתו ביהודים בשעת פולמוס ורוס, ב, ה, א.

חֲשֹׁבֶן. עיר. המורדים התנפלו עליה, ב, י"ח, א.

חֲשֹׁמוֹנָאִי. בנו (או נכדו) היה מתתיהו [החשמונאי], *א, א, ג.

חֲשֹׁמוֹנָאִים. מלכי היהודים ממשפחת מתתיהו. בימיהם נסתם העמק בין מצודת חקרו ובין הרה-הבית, ה, ד, א. עֵינַן עוד ארמון החשמונאים.

חֲתִירָה. היהודים חתרו תחת סוללות הרומאים בעת מצור ירושלים על-ידי סוריוס והורדוס, א, י"ח, א; המורדים חתרו תחת ארמון הורדוס, ב, י"ז, ח; יוחנן בן לוי הפך על-ידי חתירה אחת את בניגלי המצור של הרומאים, ה, י"א, ד.

הרומאים הנצורים במגדלי ארמון הורדוס, ב, י"ז, י; נשלח על-ידי ראשי ממשלת-החרות בירושלים אל הגליל להוציא את המשרה מידי יוסף בן מתתיהו, שם, כ"א, ז; לא הצליח במעשה זה, שם.

חֲנִינְיָה (ג). בן מסבל או מסמבלוס. כהן ממשפחה חשובה נהרג על-ידי שמעון בן גיורא, ה, י"ג, א.

חֲנִינְיָה (ד וה). בשם זה נקראו שני הרצים הממהרים, שנשלחו על-ידי קנאי ירושלים אל האדומים לבקש עזרה, ד, ד, א. **חֲמַתָּא**. כפר. משם יצא הכהן הגדול האחרון בבית-המקדש, ד, ג, ח.

חֲקָרָה (אקרה, Akra). מצודת ירושלים. יהודה המכבי גרש שמה את צבא אנטיוכוס, א, א, ד; שמעון החשמונאי כבש אותה, שם, ב; היא העיר התחתונה, ה, ד, א; חלקה נמצא בידי שמעון בן גיורא, שם, ו, א; נשרפה במצות טיטוס, ו, ו, ג.

חָרֶשׁ (Chares). ראש לוחמי-החרות בגמלא, ד, א, ד; חלה ימת קדם שנפלה העיר בידי הרומאים, שם, ט.

חֲרִיתָּהּ (Aretas) (א) [השלישי]. מלך הערבים הנכטיים. היה למלך בדמשק ובהילת-סוריה ונלחם באלכסנדרוס (ב) ינאי, א, ד, ח;

ט

טַאָרִיפֶס. עיר בגליל. נוסדה על-ידי הורדוס [אנטיפס], ב, ט, א; גירון קיסר נתן אותה לאגריפס (ג) השני, שם, י"ג, ב; יוסף בן מתתיהו חֶזַק את חומותיה, שם, כ, ו; יוסף סכסך את בני העיר בבני טריכוי, שם, כ"א, ד; יוחנן בן לוי בקש להמית שם את יוסף, שם, ו; העיר פשעה ביוסף, שם, ז; פשעה עוד הפעם, ויוסף תפש אותה בערמה, שם, ז-ט; פשעה שלישית, ונתן אותה למשטה בידי אנשי-צבאו, ואחר-כך החזיר את הרכוש לבעליו, שם; יוסף נמלט אל העיר, ג, ו, ג; יושביה חרדו מאד, שם, ז, ב; אסטפנינוס עלה עליה להשיב אותה

ד, א, ג. **טַאָרִיפֶס**. הקיסר השני ברומי. משל אחרי אוגוסטוס, ב, ט, א; שלח את פילטוס לנציב ביהודה, שם, ב; אגריפס (ב) נסע אליו להתאונן על הנסיך הורדוס (אגריפס), שם, ה, ט; צוה לאסור את אגריפס, שם; מותו וימי מלכותו, שם.

טַאָרִיפֶס יוֹלִיּוֹס אלכסנדרוס. עֵינַן אלכסנדרוס (ז).

טַאָרִיפֶס (Tigranes) (א). מלך ארמניה. חנה

החומה הראשונה וחנה ב, מחנה האשורים, שם, ז, ג; חזק את לב אנשי-חילו, שם; קסטור רמה אותו, שם, ד; כבש את החומה השנית והקדים רחמים לרגו ולא הרס את חלק העיר, שם, ח, א; הרומאים נגפו וגרשו ממנה, וגבורתו של טיטוס, שם; כבש אותה שנית וצוה להרסה, שם, ב; ערך יום-השלמים לצבאו לעיני היהודים אשר בעיר, שם, ט, א; צוה לשפוך סוללות על החומה השלישית ושלח את יוסף (המחבר) לדבר שלום אל יושבי העיר, שם, ב; צוה להמית את פליטי העיר הנופלים בידו, שם, י, א; צוה לקצץ ידי פליטים רבים ולשלחם אל העיר, שם, ב; הנחמטים בעיר קללו והרפו אותה, שם; אנטיוכוס אפיפנס בא אליו, שם, ג; הוכיח את אנשי-הצבא על מפלתם לפני היהודים, שם, ו; צוה לבנות דיק על העיר, שם, פרק י"ב, א-ב; פקד את שומרי הדיק, שם, ב; ראה את העמקים המלאים פגרי נפוחי-רעב והתאנח וטען, שלא הוא אשם בדבר, שם, ד; כעס על אנשי-הצבא, שבקעו את כסני הפליטים, שם, י"ג, ה; עורר את אנשי-צבאו לכבוש את הבירה, ו, א, ה; צוה להרוס את יסודות הבירה, ושלח את יוסף מחדש לדבר שלום אל היהודים, שם, ב, א; שלח את פליטי ירושלים אל גופנא, שם, ב, ב, וצוה להשיבם ולהראותם לפני העיר, שם, ג; חרף את היהודים על שהם מחללים את מקדשם, שם, ד; צוה לבחור אנשי-צבא ולשלחם לכבוש את הר-הבית, שם, ה; הדבר לא הצליח, שם, ו; מתח דין קשה על אנשי-הצבא קלי-הדעת, שם, ז; התנצל לפני אלהים, שלא הוא אשם במצוקות ירושלים, ונשבע להרוס את העיר, שם, ג, ה; צוה להרעיש את חומת העזרה, שם, ד, א; צוה לשלוח אש בשערי העזרה, שם; נתן חנינה לחנן ולארכילאוס חברי שמעון בן גיורא, שנמלטו אליו, שם, ב; צוה

על עכו והמלכה אלכסנדרה שלחה אליו מנחה, א, ה, ג.
טגרון (ב). בן אלכסנדרוס (ד) בן הורדוס, א, כ"ח, א [היה מלך בארמניה הגדולה, ב, י"א, ו]. (עזב את דת ישראל).
טהרה וטמאה. בירושלים ובבית-המקדש, א, י"א, ו; ד, ג, י"ב; שם, י"ד; ה, ג, א; שם, ה, ו.
טיטוס. בן אספסינוס. נשלח על-ידי אביו להביא אליו שני לגיונות ממצרים, ג, א, ג; הביא אותם אל עכו, שם, ד, ב; קדר את הצבא בעכו, שם, ו, א; מהר אל אביו הפצוע, שם, ז, כ"ב; עלה על יפה ולכדה, שם, י"א; עלה בין הראשונים בפרץ שבחומת יודפת, שם, י"ד; חמל על יוסף (המחבר) והיה עליו למגן, שם, ח, ח; נשלח להלחם על טריכני, שם, י, א; חזק את לב אנשי-צבאו בנאם, שם, ב; הכה את הלוחמים היהודים לפני המבצר, שם, ג, וקפץ עם חילו אל היאור להכנס אל העיר, שם, ה; לכד את העיר, שם; אביו שמח על גבורתו, שם, ו; לא היה עם אביו בשעת מגפת הרומאים בגמלא, ד, א, ה; שב ממסעו ופרץ אל המבצר, שם, י; חמל על יושבי גוש-חלב ורצה לזכות אתם ברית, שם, ב, ב; יוחנן בן לוי רמה אותו, שם, ג; נכנס אל העיר ולא מצא את יוחנן וצוה לרדוף אחריו, שם, ה; נשלח על-ידי אביו אל גלבה, שם, ט, ב; שב אל קיסריה, שם; אחרי שהיה אביו לקיסר, נשלח על-ידו לכבוש את ירושלים, שם, י"א, ה; מסעו אל יהודה, שם; בא אל קיסריה, שם; יצא מקיסריה עם צבאותיו, ה, א, ו; מסע צבאו, שם, ב, א; תר את מסבות ירושלים וכמעט נפל בשבי היהודים, שם, ב; הציל שתי פעמים את הלגיון העשירי ממפלה גמורה, שם, ד-ה; קרב אל העיר, שם, ג, ב; הוכיח את אנשי-חילו על פחזותם, שם, ד; תר את חומת ירושלים, שם, ו, ב; צוה לשפוך סוללות, שם; הציל בגבורתו את הסוללות והמית בעצמו י"ב יהודים, שם, ה; כבש את

טַנְיָס. עיר במצרים. עֵין צַעֲן.
טַנְיָס. נהר בארץ הסקיתים, הוא נהר דון,
 ז, ז, ג.

טַפְתָּאִי. איש כפר גרים או גרסיס בגליל.
 אחד מגבורי חיל שמעון בן גיורא.
 שלח את סוללות הרומאים באש, ה,
 י"א, ה.

טַפְתָּאִי (ב). איש גבור-חיל מגדוד יוחנן
 בן לוי. הפליא לעשות בגבורתו בשעת
 המלחמות על הר-הבית, ו, א, ח; שם,
 ב, ו.

טַרְוִן (Teron). אחד מאנשי-צבא הורדוס
 הזקנים. אמר להציל את אלכסנדרוס (ד)
 ממות, והשיא מות עליו ועל עצמו, א,
 כ"ז, ד-ו.

טַרְיִכִי (Taricheae). עיר בגליל. קסיוס
 הרומאי כבשה ומכר חלק יושביה לעבדים,
 א, ת, ט; גירון קיסר נתנה לאגריפס
 (ג) השני, ב, י"ג, ב; יוסף (חמחבר) בנה
 את חומותיה, ב, כ, ו; שם התנפלו עליו
 הגלילים ובקשו להמיתו, שם, כ"א, ג,
 והוא הקים פרוד בין יושביה, שהיה
 מספרם ארבעים אף, ובין יושבי
 טבריה, שם, ד; הניח שם במאסר את
 אזרחי טבריה הנתפשים, שם, ט; ישוע
 בן צפאי ברח שמה עם לוחמי-ההפש,
 *ג, ט, ח; מצור העיר וכבושה
 ע-י-ד-י טיטוס, שם, *פרק י.

טַרְיָנוֹס. הציר הרומאי (לגטוס), ראש הלגיון
 העשירי בחיל אספסינוס. כבש את יפה
 בגליל, ג, ז, ל"א; נלחם על-יד טריכיל, שם,
 י, ג; פנה אחרי כבוש עבר-הירדן אל
 יריחו, ד, ח, א.

טַרְיָפוֹן (Tryphon) העריץ. אפטרופוס של
 מלך טוריה (אנטיוכוס הששי). לטש עינו
 למלוכה. המית את יונתן החשמונאי, א,
 ב, א; שמעון גרש אותו ועזר
 לאנטיוכוס השביעי לצור עליו ולהמיתו,
 שם, ב.

טַרְיָפוֹן (ב). אחד הגלבים בחצר המלך
 הורדוס. בשגעונו הלשין על אלכסנדרוס
 (ד) והכריע אותו לטבח, א, כ"ז, ה.

לכות את האש בעזרה, שם, ג; קרא
 למעצה בדבר גורל ההיכל והחליט
 שלא להחריבו בשום אופן, שם; רצה
 להתנפל עם כל חילו על ההיכל ולכבושו,
 שם, ה; שמע על האש שנפלה בהיכל
 ומהר להציל את המקדש, שם, ו; הצבא
 לא שמע לקולו, שם; נכנס אל קדשי-
 הקדשים, שם, ז; נסה עוד הפעם להציל
 את שארית ההיכל ולא עלתה בידו, שם;
 הצבא קרא אותו למושל-מנצח, שם, ו, א;
 הקשיח את לבו מרחם על כהני המקדש
 וצוה להמיתם, שם; משאו ומתנו
 עם היהודים הלוהמים בו, שם, ב;
 המורדים טרבו לקבל את תנאי הברית
 והוא הודיע שלא יוסיף לרחם על
 היהודים וצוה להחריב את העיר הנכבשה,
 שם, ג; צוה להבדיל בין בני ירושלים
 ובין הזרים, שם, ח, ב; נתן חניגה לשני
 כהנים, שנמלטו אליו, שם, ג; נכנס אל
 העיר העליונה והשתומם על חסנה, שם,
 ט, א; צוה להמית רק את המזינים
 והסרבנים ולקחת בשבי את יתר היהודים
 היוצאים ממחבואיהם, שם, ב; צוה להחריב
 את כל העיר מלבד שלשה מגדלים, ז,
 א, א; ברך את צבאו על נצחונותיו,
 שם, ב; ערך ששועי-ירצח בשבויים
 היהודים בקיסריה של פיליפוס, שם, ב,
 א, ובקיסריה שעל הים(?)², שם, ג, א,
 ובבארות, שם; עבר על ערי טוריה ותר
 את נהר-השבת, שם, ה, א; לא נתן
 לַיָּנִים שבאנטוכיה את שאלתם הרעה
 בדבר היהודים, שם, ב; עבר על משואות
 ירושלים והתאנח על חרבן העיר, שם;
 שב אל רומי, שם, ג; תג הנצחון הגדול
 שלו ברומי, שם, ד-ו.

טִיטוֹס פְּרִיגִיוֹס (Frugi). ראש הלגיון הט"ו
 בחיל טיטוס, ו, ד, ג.

טִיטִיאָס (Tityas). אחד הענקים במתולוגיה
 היוונית, ב, ה, י"א.

טַמְנוֹס. מלך ארגוס. עליו התיחשה גלפירה
 אשת אלכסנדרוס (ד) בן הורדוס מצד
 אמה, א, כ"ד, ב.

הראשונות, שם, פרק י"ז; החיל הרומאי בירושלים נשמד, שם, י"ז; ין צסטיוס גלוס עלה להלחם בהם, שם, י"ח, ט; מפלתו, שם, פרק י"ט; התחזקות המרד, שם, פרק כ—כ"א; פולמוס אספסינוס, ספר ג—ספר ד; מלחמות-אחים חדשות בקרב היהודים, ד, ג, ב עד ה, ג, א; פולמוס טיטוס, ספר ה—ספר ו; סוף המלחמה ביהודים, ספר ז, פרק ו, פרק ח—ט; נמצאו בכל ארצות הישוב, ואין עיר ומדינה שלא ישבו בה, ב, ט"ז; ד, ז, ג, ג; תולדות קהלת היהודים באלכסנדריה של מצרים ותלאותיה, ב, י"ח, ז—ח; תולדות הקהלה באנטיוכיה ותלאותיה, ז, ג, ג—ד; שם, ה, ב; היהודים בקיסריה וצורתיהם וחרבנם (עין קיסריה); פרעות גדולות ורציחות ביהודים בכל ארץ סוריה, ב, פרק י"ח; שם, כ, ב; תלאות היהודים במצרים, ספר ז, פרק י, ובקיריני, שם, פרק י"א, א—ב; חזק אמונתם בקדשי דתם ועמם, שלא פחדו מכל מיני יסורים ומענויי מות ועוררו השתוממות הנכרים, א, ז, ד—ה; שם, ל"ג, ב—ג, ב, ה, י; שם, ט, ב—ד; שם, י, א—ה; קנאותם לחרות הלאומית ובחירתם במות מחיי עבדות, ג, ה, ד; שם, ו; שם, ז, ה, ו עד ט, ב; ז, י, א; אמץ לבם וכח סבלם תחת ענויי האויב, ב, ה, י, ג, ז, ל"ג, ז, י, א; גבורתם הגדולה במלחמה, בכמה מקומות, ביחוד ג, ז, י"ז—כ, ושם כ"א וכ"ב וכ"ג; שם, כ"ז—כ"ט; ד, א, ד; ה, ב, ד—ה; שם, ה, א; שם, י"א, ה, ו, א, ז—ח; שם, ב, ו; שם, ד, א ועוד ועוד; הרומאים פחדו מהם, ד, א, ו; ו, א, ב; סגלות היהודים במלחמה, ו, א, ג; הם עם קשה-ערוף ואוהב תמורות, ב, ו, ב.

יהושע (א). בן נון. ראש העברים כובשי הארץ. לכד את יריחו הישנה, ד, ה, ג.

יהושע (ב). בן צפא (או בן צפיא, ויש עוד גרסאות). ממשפחת כהנים גדולים.

יהודה (ז). בן חלקיה. אחד מראשי הקנאים, שהתחבר לאלעזר בן שמעון ומרד ביוחנן בן לוי, ה, א, ב.

יהודה (ח). בן יהודה. אחד מראשי היהודים המגנים על ירושלים. נלחם תחת פקדת שמעון בן גיורא ובגד בו ורצה למסור את העיר בידי הרומאים, אך נתפש ונהרג עם עשרת חביריו, ה, י"ג, ב.

יהודה (ט). בן מרטון. אחד מגבורי חיל שמעון בן גיורא. הצטין במלחמות על-יד הרה"בית, ו, א, ח; שם, ב, ו.

יהודה (י). בן ארי (נ"א: בן יאיר). אחד הקנאים. הראה את גבורתו במלחמות-ההגנה של הרה"בית, ו, א, ח; במלט מירושלים דרך מנהרה ונפל במלחמה על-יד יער ירדי, ז, ו, ה.

יהודים. — המחבר מִגֵּן על כבודם בפני הסופרים היונים, פתיחה, ג, ובוכה על גֵּדל צרתם, שם, ד; נלחמו בגבורה יתרה בעד חרותם עם פומפיוס, א, ו, ה עד ז, ו, ועם גביניוס, שם, ה, א—ז; קטיוס הטיף עליהם מס קשה, שם, י"א, ב; סרבו בשלטון בית אנטיפטרוס ולא פתחו ממות, שם, י"ב, ד—ז; התחברו עם הפרתים וגרשו את בני אנטיפטרוס, שם, פרק י"ג; נלחמו בגבורה כנגד הורדוס וכנגד הרומאים הבאים עמו, שם, פרק ט"ו—עד י"ח, ב; הורדוס עשה בהם שפטים, שם, י"ח, ג, ופשט את עורם מעליהם להשביע עמי-נכר, שם, כ"ו, ב; מריתם בהורדוס, שם, ל"ג, ב, ובארכילאוס, ב, א, ג; המרד הכללי בסבינוס, שם, פרק ג וד; פולמוס נרוס, שם, פרק ה; נחלקו לארבע ישיבות (כתות), שם, פרק ח; סבלם הנורא תחת הנציבים הרומאים, שם, פרק ט, ב—ד; פרק י"ג—פרק ט"ו; תנועות משיחיות בקרבם, שם, פרק י"ג, ב—ו, ו, ה, ב; מרדו בפלורוס, ב, ט"ו, ה—ו; נפולייטנוס נוכח לראות, שהם אוהבי שלום, שם, ט"ז, ב; נאם אגריפס אליהם, שם, ד; הוא לא השקיט את המרד, שם, י"ז, א; מלחמות-אחים

גוש-הלב, שם, ה; רב-מזמות ואיש-מעשים ושואף שלטון, המריד את בני גוש-הלב ברומאים. ד, ב, א; הולין שולל את טיטוס, שם, ג; ברח בחשאי מגוש-הלב, שם, ד; בא אל ירושלים והפיה את רוח המלחמה בעיר, שם, ג; הכריע את כל חברי ממשלת-העם בירושלים, שם, י"ג; רגל את סודות הממשלה הזאת לקנאים, וכאשר יצא עליו חשד, נשבע שלא יוסיף לגלות סוד, שם; אחר-כך הלך אל הקנאים והטיף עליהם אימה מפני ראשי ירושלים, שם, י"ד; יעץ לשלוח צירים אל האדומים, שם, ד, א; רצה להיות שליט עריץ ומושל יחידי בירושלים ומשך אליו חלק גדול של הקנאים, שם, ז, א; עמד בראש העם כמלך, שם; נתן לגלילים לעשות כל תועבה, על אשר העלו אותו לגדלה, שם, ט, י; האדומים אשר בחילו מרדו בו ונועצו את טובי ירושלים וקראו לשמעון בן גיורא, שם, י"א; מלחמות בינו ובין שמעון, שם, י"ב; בנה מגדלים אחדים, שם; אלעזר בן שמעון וחבריו מרדו בו, א, א, ב; מלחמת עליו ממעלה ולמטה, שם, ג, וכו'; חלל את עצי ההקדש לצרכי מלחמה, שם; ה; נצח את אלעזר, שם, ג, א; מספר אנשי-יחילו ומקום מעמדו, שם, ו, א; ירא את שמעון בן גיורא ולא נלחם ברומאים, שם, ג; כרת ברית עם שמעון ויצא והתנפל על האויבים הנכרים, שם, ד; לא נתן לבני ירושלים לעזוב את העיר, שם, י, א; מעשה השד והחמס שעשה לאזרחי ירושלים, שם, ד; חתר חתירה והרס את סוללות הרומאים, שם, י"א, ד; התיך את כלי הקדש, שם, י"ג, ו; התנפל על סוללות הרומאים החדשות ולא הצליח, ו, א, ג; בנה חומה חדשה על הבירה, שם, ד; נלחם מלחמה קשה לפני הרהבית ברומאים, שם, ז; יוסף פנה אליו בתוכחה, שם, ב, א; נלחם שוב מלחמה קשה לפני הרהבית, שם,

נשלח לשר-צבא אל ארץ אדום בראשית המלחמה, ב, כ, ד.
יהושע (ג). בן צפיה (או בן שפט, או בן טופא). ראש אוהבי החרות בטבריה, ב, כ"א, ג; היה עוין את יוסף בן מתתיהו, שם; נלחם ברומאים בטבריה, ג, ט, ז; ברח מן העיר אל טריכ, שם; ה; נלחם בגבורה עם הרומאים; שם, י, א וכו'.
יהושע (ד). הכהן הגדול, בן גמלא. אחד העומדים בראש אזרחי ירושלים. העיר את חמתם בקנאים, * ד, ג, ט; דבר מעל החומה אל האדומים, שם, ד, ג; לא הצליח בנאמו ושב בפחיתות, שם, ה; נהרג על-ידי האדומים, שם, ה, ב; רוצחו התעללו בגופתו, שם; קינת המחבר עליו ופרשת שבתו, שם.
יהושע (ה). הכהן הגדול [בן דמנאי]. ברח מן העיר בשעת מצור הרהבית, ו, ב, כ (ועי' הערות ובאורים" לספר ד, ג, ט).
יוחנן (א). המוכס. מראשי היהודים בקיסריה. נתן שחד לפלורוס, בכדי שיגן על אחיו בפני היונים, ב, י"ד, ד; נאסר על-ידי פלורוס, שם, ה.
יוחנן (ב). האסי. נשלח על-ידי ממשלת-החרות שבירושלים לשר-צבא אל תמנה, לוד, יפו ואמאוס, ב, כ, ד; יצא להלחם באשקלון, ג, ב, א; נפל חלל במלחמה, שם, ב.
יוחנן (ג). בן חנניה. נשלח על-ידי ממשלת-החרות שבירושלים לשר-צבא אל פלך גופא ועקרבחא, ב, כ, ד.
יוחנן (ד). בן לוי מגוש-הלב. בנה את חומת עירו במצות יוסף, ב, כ, ו; תאור אפיו: ערום ונוכל ומפיה כזבים ומתחפש לאויב הבריות, בתחלה היה שודד יחידי ואחר-כך אסף אליו חבר פליטים ואנשים נקשים ומרינפש ומלא את הגליל חמס, שם, כ"א, א; עשה פרקמטיה טובה בשמן הגליל, שם, ב; השתמש ברות העסק לרעת יוסף, שם; סכסך את בני טבריה ביוסף, שם, ג; בקש לעקור את יוסף ולא הצליח ושלח עליו שטנה אל ירושלים, שם, ז; ירא את יוסף ולא יצא מחומת

יֹזֶבֶד (ג). [בן חנן] הכהן הגדול. אחד מנהיגי העם בירושלים. התאונן על רשעת הנציב קומנוס לפני קודרטוס ונשלח אל רומי, ב, י"ב, ה-ו; נרצח על-ידי הסיקריים בעת נציבות פליכס, שם, י"ג, ג.

יֹזְבָבֵד (ד). אחד הלוחמים היהודים שבירושלים. חרף את מערכות הרומאים והמית בקרב אחד מגבוריהם, ואחר-כך נפל שדוד, ו, ב, י.

יֹזְבָבֵד (ה). מן הסיקריים. אורג שנתגלגל אל ארץ קיריני והפיח שם מרד בין היהודים, נתפש בידי הנציב ונאות לו להעיד עדות שקר בטובי יהודי הגולה וגם ביוסף (המחבר), ז, י"א, א-ג; הקיסר אספסינוס דנהו למות-שרפה, שם, ג.

יֹסֵף (א). בן אנטיפטרוס (א) וקפרוס, א, ת, ט; יצא לקראת אחיו הורדוס הבורח בקרבת מצדה, שם, י"ג, ח; אנטיגנוס סגר עליו במצדה, שם, ט"ו, א; כבש את ארץ אדום, שם, ט"ז, א; הורדוס שם אותו לממלא-מקומו, שם, י"ז, א; נפל במלחמה עם אנטיגנוס, שם; אנטיגנוס צוה לכרות את ראשו, שם, ב; פפוס מלא את הפקדה והורדוס נקם בו את דמי אחיו, שם, ה.

יֹסֵף (ב). בעל שלמית אחות הורדוס. גלה למרים אשתו את מצותו, א, כ"ב, ד; הורדוס חשד בו, שפתה את מרים, וצוה להמיתו, שם, ה.

יֹסֵף (ג). בן אחי הורדוס. אשתו אולימפיס בת הורדוס ומלתקי, א, כ"ה, ד. [יצא לקראת ירוס, ב, ה, ב].

יֹסֵף (ד). בן גוריון. ראש ממשלת-החרות בירושלים, ב, כ, ג, ועין גוריון בן יוסף.

יֹסֵף (ה). בן שמעון. הוקם על-ידי ממשלת-החרות בירושלים לשר-צבא ביריחו, ב, כ, ד.

יֹסֵף (ו). בן מתתיהו מכהני ירושלים, מחבר הספר, פתיחה, א; הוקם על-ידי ממשלת-

ו; המגדל שבנה למוץ הגזית, שם, ג, ב; ברח אל העיר העליונה, שם, ו, א; משארומתן עם טיטוס, שם, ב; עזב את מגדלי העיר העליונה וברח אל המחלות, שם, ת, ד; מחמת מצוקות הרעב יצא אל הרומאים ונדון למאסר עולם, שם, ט, ד. **יֹחָנָן** (ח). בן האילה. אחד הקנאים בירושלים. המית את האסירים (אנטיפס וטיעמו), ד, ג, ה.

יֹחָנָן (י). בן סוסא (או צוצא, או שושא). אחד מראשי האדומים, שעלו על ירושלים, ד, ד, ב; הגן על העיר בפני הרומאים ונפל שדוד מחץ, ה, ו, ה; מהלל גבורתו וחכמתו, שם.

יֹחָנָן. אשת הקיסר אוגוסטוס. עין לַיֹּנִיה. **יֹחָנָן** (א). עיר בגולן התחתון, שבנה אותה פליפוס בן הורדוס [לפנים בית צידא], ב, ט, א; ג, י, ז-ב) עיר בעבר-הירדן בנחל השטים, שנבנתה על-ידי הורדוס אנטיפס, לפני בית-הרם, ב, ט, א; נכבשה בפולמוס אספסינוס על-ידי פלצידוס, ד, ז, ו.

יֹנִיָּה (Jonia), מדינה בחוף אסיה הקטנה ועל האיים, א, כ"א, י"א; ז, ב, א.

יֹנָיִים (גם: סורים) [סוריה וסוריה] היושבים בארץ-ישראל ומסביב לה. מריבותיהם עם היהודים והפרעות בקיסריה, ב, י"ד, ד; ביתר ערי ארץ-ישראל וסוריה ובאלכסנדריה של מצרים, שם, פרק י"ח; בדמשק, שם, כ, ב; באנטיוכיה, ז, ג, ב-ד; שם, ה, ב; הטובות שעשה להם הורדוס, א, כ"א, י"א-י"ב; דעת המחבר על סופריהם, פתיחה ב-ג; מחשבותיהם בהשאת הנפש, ב, ה, י"א; עם חכם וגבון, שם, ט"ז, ד. **יֹזְבָבֵד** (א) [החשמונאים]. עמד בראש היהודים אחרי מות אחיו יהודה המכבי. מעשי גבורתו ומותו בידי טריפון, ב, ב, א; בנה את חומת מצדה, ז, ה, ג.

יֹזְבָבֵד (ב) (?). [החשמונאים]. אחי מרים אשת הורדוס, שנטבע במים ביריחו בפקדת המלך. כך הוא בהוצאת גיזה במקום אריסטובולוס, א, כ"ב, ב.

במכונות הרומאים, שם, כ"ב; חזק את
 לב הלוחמים למעשי גבורה, שם, כ"ה;
 התחכם להכשיל את הרומאים החודרים
 אל פרץ החומה, שם, כ"ח; אחרי כבוש
 יודפת הפשו אותו הרומאים, שם, ה, א;
 הסתתר במערה עם ארבעים איש, שם;
 יהודיה אחת גלתה את מקום מחבואו
 לאספסינוס והוא שלח אליו שני שרי-אלף
 להוציאו מן המערה, שם; יוסף לא האמין
 להם ושוב נשלח אליו ציר שלישי, הוא נקנר
 מכירו, לדבר על לבו, שם, ב; וזכר את
 חלומות הגבואה והדברים אשר שם
 אלהים בפיו, כי היה כהן ומבין בדברי
 גבואה, והתפלל תפלה קצרה, שם, ג;
 רצה לעלות על הרומאים וחבריו עכבוהו
 ורצו להמיתו, שם, ד; קרא לפניהם משא
 על החיים והמות, שם, ה; דבריו לא
 עשו רושם, והם רצו להמיתו ובקשי מנע
 אותם מזה, שם, ו; באמונתו כי האלהים
 יצילוהו הציע לפניהם להטיל גורל מי
 ימות בחרב אחיו ראשונה, והוא וחברו
 יצאו אחרונים בגורל, שם, ז; יצא אל
 נקנר וזה הולך אותו אל אספסינוס,
 וטיטוס חמל עליו, שם, ח; כששמע, כי
 אספסינוס אומר לשלחו אל נירון, ספר
 לו בסוד, שהוא שלוח אליו מאת אלהים
 לבשרהו, כי יהיה למלך, שם, ט; שרי
 אספסינוס לא האמינו לדבריו, ואחר-כך
 וכחו לדעת, כי כבר נבא אמת על
 כבוש יודפת, שם; אספסינוס הניחו
 במאסר, אך נתן לו בגדי כבוד ונשא את
 ראשו; היננים שבקיסריה דרשו לעשות
 בו משפט מות, אך אספסינוס לא שמע
 לקולם, שם, ט, א; שמועת-שוא הגיעה
 לירושלים, כי מת יוסף, ונעשה לו אבן
 כבוד, שם, ה; אולם בהודע דבר אמת
 גדל הכעס עליו מאד, שם, ו; כשנעשה
 אספסינוס לקיסר, פדה את יוסף ממאסרו
 וכבדו מאד, ד, י, ז; בעמדו לפני
 טיטוס בשעת מצור ירושלים נזהר בנפשו
 ולא האמין לקסטור הנוכל, ה, ז, ד;
 טיטוס שלחו לדבר שלום אל יהודי

החרות בירושלים לש-צבא בגליל וגם
 על גמלא, ב, כ, ד; הקים משפט בגליל
 ותקן שם סנהדריה ובתי-דינים, שם, ה;
 בצר ערים רבות, שם, ו; אסף צבא רב
 ולמד אותו טכסיסי מלחמה, שם, ז-ח;
 למד אותו גם מדות טובות, שם; יוחנן
 מגוש-חלב קם לו לשטן, שם, כ"א, א;
 בתחלה היה מקרבן, שם, ב; צעירים
 אחדים בוזו את רכוש פקיד אגריפס (ג)
 השני ויוסף החזיר את הגזל לבעליו,
 שם, ג; מפני זה היה בכל רע והציל
 את נפשו בערמתו, שם, ג-ה; יוחנן
 התנכל עליו להמיתו בטבריה והוא נחלץ
 מצרה, שם, ו; בחר לנצח את אויבו
 בתכמה ולא בחרב, שם, ז; יוחנן שלח
 תלונה עליו אל מנהיגי ירושלים והם
 שלחו צירים לקחת ממנו את המשרה,
 והוא הניא את עצתם בהכמתו, שם;
 טבריה מרדה בו, שם, ה; השקית את
 המרד בעיר בלי שפקידים, שם, ח-ט;
 כבש את גוש-חלב ובזזה והשיב את
 השלל לירושביה, וכה עשה לטבריה ולצפורי,
 שם; נלחם עם פלצידוס, ג, ו, א; בהיותו
 בגריס שמעו אנשיו על ביאת אספסינוס
 אל הארץ, ונפוצו מעליו, שם, ג; ברח
 אל טבריה, שם; גואש מן הנצחון, אולם
 החליט להלחם ברומאים עד גמירא, כי
 המות יקר בעיניו מן הבגד, שם, ז, ב;
 שלח אגרת אל הממשלה בירושלים לשמוע
 את דעתה, שם; יצא מטבריה אל יודפת
 ואספסינוס מהר לעלות על המבצר, כדי
 לתפשו על יוסף, שיצא לו שם בחמתו
 ובגבורתו, שם, ג; עמד בראש מגני
 יודפת, שם, ה וכו'; הרים את חומת
 העיר, שם, י; צוה לחלק את המים
 במשורה, שם, י"ב; הולך את הרומאים
 שולל, שם, י"ג; התחכם למצא לו לחם,
 שם, י"ד; ראה כי קרב הקץ ובקש לעזוב
 את המבצר, שם, ט"ו; בני העיר לא
 נתנו לו לצאת, שם, ט"ז; על-כן נשאר
 שם, שם, י"ז; מצא תחבולה לעצור את
 נגיחת איש הרומאים, שם, כ; שלח אש

ז, ו; א; שביל הנוש מוליך מים המלח אל מצדה, שם, ח, ג.
יִמְנִית או יבנית. כפר בגליל העליון, שבנה יוסף את חומתו, *ב, כ, ו.
יַעֲקֹב בן סוסא (שושא, צוצא). אחד מראשי האדומים. עלה על ירושלים, ד, ב; [נגד בתבריו ועבר אל שמעון בן גיורא(?) ד, ט, ו]. עמד בראש האדומים המגנים על ירושלים בפני טיטוס, ה, ו; א; הצטנן במלחמה, ו, א, ח; שם, ב, ו; רצה לנפול אל הרומאים, ושמעון בן גיורא תפשו והטילו אל בית-כלא, שם, ה, ב.

יַעֲרֵה הַאֲלוֹנִים (דרימוס). מדרום לכרמל, א, י"ג, ב.

יַפְתָּה. עיר בגליל התחתון, שבנה יוסף את חומותיה, ב, כ, ו; מרדה בשעת מצור יודפת ונכבשה בידי הרומאים אחרי פרענות נוראה ומטבח גדול, ג, ז, ל"א.
יָפוֹ. עיר בחוף ארץ יהודה. נכבשה על-ידי שמעון החשמונאי, א, ב, ב; אלכסנדרוס (ינאי) חפר שם חריץ, שם, ד, ז; פומפיוס קרע אותה מעל גבול היהודים, שם, ז, ז; הורדוס כבש אותה ברעש מלחמה, שם, ט"ז, ד; אוגוסטוס קיסר נתן לו את העיר, שם, כ, ג; שם, כ"א, ה, ואחר-כך נתנה לארכיאוס, ב, ו, ג; צסטיוס גלוס כבש את העיר ושרפה והשמיד את יושביה, שם, י"ח, י; ממשלת-החרות בירושלים שמה עליה את יוחנן האסי, שם, כ, ד; עיר חשובה ביהודה, ג, ג; ה; היהודים בנוה מחדש, שם, ט, ב; על-דבר נמל העיר וסלעי אנדרומדה, שם, ג; אספסינוס נלחם עם יושביה ביבשה ובים והחריב את העיר והשאיר מצב במשואותיה, שם, ה.

יַפְיָגִיָּה (Japygia). קצה ארץ איטליה (אפוליה) מול אפירוס ואי קורקירה, ז, ב, א.

יַרְדֵּי (Jardes). יער. שמה נמלטו שרידי הקנאים אחרי מפלת מכור, ובטוס הרומאי השמידם, ז, ו, ה.

יַרְדֵּן, הגדול בכל נהרות ארץ-ישראל.

ירושלים בלשון עמם, שם, ט, ב; עמד במקום בטוח ויטר את היהודים, שם, ג; כשלא עשו דבריו רשם, קרא אליהם שנית והזכירם ימות עולם, שם, ד; סבב על החומה לדבר שלום אל היהודים ונפצע באבן, שם, י"ג, ג; בקשי הציל טיטוס את יוסף המתעלף מידי היהודים שבקשו לתפשו, שם; שמחה בירושלים לשמועת-שוא על-דבר מותו, שם; דברי אמו, שם; שב לאיתנו ודבר רכות אל העם ודברי איומים אל הלוחמים, שם; קרא דברי כבושים אל יוחנן בן לוי, ו, ב, א; עד הקץ לא חדל לדבר על לב העם היושב בירושלים, שם, ז, ב; יזנתן הסיקרי הוציא עליו דבה רעה בקיריני, ז, י"א, ג; אספסינוס חקר את הדבר ומצא את כזבו, שם.

יוֹסֵף (ז) [בן המילדת]. ראש לוחמי החרות בגמלא, *ד, א, ה; בקש להבקיע לו דרך מחנה הרומאים ונפל שדוד מחץ, שם, ט.

יוֹסֵף (ח). הכהן הגדול [בן קבין]. ברח אל הרומאים בשעת מצור הרהיבת על-ידי טיטוס, ו, ב, ב.

יוֹסֵף (ט) בן דליה. אחד מראשי הכהנים המשרתים במקדש, קפץ אל האש בשעת שרפת ההיכל, ו, ה, א.

יוֹעָזָר בן נומיקוס. אחד הצירים, שנשלחו על-ידי מנהיגי הממשלה שבירושלים לקחת מידי יוסף בן מתתיהו את המשרה בגליל, ב, כ"א, ז.

יַמְבְּלִיכּוּס (Jamblichus) [הערבי]. נשיא בלבנון. אנטיפטרס (א) פתה אותו להשתתף במסע המלחמה של מתודת איש פרגמוס ולפדות את ציור ממצור, א, ט, ג.

יַסְהַמְלִיחַ (ים האספלס). שמה שוטפים מי קליריה החמים, א, ל"ג, ה; הירדן נופל אליו, ג, י, ז; פלצידוס הכניע את כל עבר-הירדן עד יס-המלח, ד, ז, ו; העמק הגדול (ערבות הירדן) נוגע בו, ד, ה, ב; הארץ בין יריחו ובינו היא ערבה שוממה, שם, ג, ת אור יס-ה מ'ח, שם, ד; מבצר מכור היה רחוק ממנו ששים ריס,

בשלום, שם, ה, ג—ד; פילטוס הביא שמה בחשאי את צלמי הקיסר, שם, ט, ב; חפר תעלת מים לעיר ובזבז את אוצר הקדש ועשה מטבח למורדים בעיר, שם, ד; אגריפס המלך (ב) בקש להקים חומה חזקה על העיר ולא השלימה, שם, י"א, ו; מרידה בעיר כנגד פלורוס, שהוציא כסף מאוצר הקדש, שם, י"ד, ו; פלורוס עשה רצח גדול בעיר, שם, ט; רצח שני בעיר, שם, ט"ו, ה; היהודים התקוממו וגרשו את פלורוס, שם, ו; אגריפס (ג) השני שלח שמה צבא, שם, י"ז, ד; מלחמות בקרב העיר בין המורדים ובין אוהבי השלום, שם, ה וכו'; הרומאים נשמדו בעיר, שם, י; מלחמת צסטוס גלוס על העיר ומפלחו, שם, י"ט, ב—ז; בעיר נשארו רק אוהבי החרות, שם, כ, א; ממשלת־החרות בעיר, שם, ג; המנהיגים חזקו את תומות העיר והכינו את הכל למלחמה, שם, כ"ב, א; חרבן הגליל לא כבה את שלהבת החרות בעיר, ג, ט, ו; יוחנן בן לוי ואנשיו באו שמה, ד, ג, א, וחזקו את רוח המרד, שם, ב; מעשי הקנאים בעיר, שם, ד—ח; טובי ירושלים קמו על הקנאים וצרו עליהם בחצר בית ה', שם, ט—י"ב; האדומים באו לעזרת הקנאים ועמדו לפני שערי העיר, שם, ד, ב; הקנאים פתחו לפניהם בלאת את שערי העיר, שם, ז; רצח נורא בהר־הבית, שם, ה, א; מהפכה גדולה בעיר, שם, ב—ד; האדומים עזבו את העיר, שם, ה; הקנאים משלו בה בזדון, שם, ו, א; יוחנן בן לוי נעשה למושל הראשי, שם, ז, א; שמעון בן גיורא חנה לפני העיר והפיל את מוראו על הקנאים, שם, ט, ה; תעוועי יוחנן בן לוי והגליליים בקרב העיר, שם, י; האדומים ופליטי העיר קראו לשמעון בן גיורא לבוא אליה, שם, י"א; מלחמות בקרב העיר בין יוחנן ובין שמעון, שם, י"ב; אפעור בן שמעון מרד ביוחנן בן לוי ונלחם עמו, ה, א, ב; מלחמות בין יוחנן ובין שמעון ובין

הזכר פעמים רבות. מקורות הנהר, א, כ"א, ג, ג, ג; שם, ה, וביחוד שם, י, ז; הירדן הגדול והירדן הקטן, ד, א, א; מלחמות קשות על־יד הירדן, שם, ז, ה; תאור ערבות הירדן, שם, ה, ב; שם, ג. ירדן, כפר בדרום ארץ יהודה (אדום) בגבול ערב, ג, ג, ה.

ירושלים, פתיחה, א. חוניו גרש משם את בני טוביה, אנטיוכוס (א) כבש אותה, א, א, א; יהודה המכבי כבשה, שם, ד; אנטיוכוס (ב) נכנס אליה, שם, ה; הורקנוס (א) בא אל העיר והוקם לנשיא, שם, ב, ג; אנטיוכוס (השביעי) חנה עליה, שם, ה; תרתת הערבי ואנשי הורקנוס (ב) צרו עליה, שם, ו, ב; פומפיוס שם עליה מצור, שם, ז, ב; אנשי הורקנוס מסרו בידו את העיר חוץ מהר־הבית, שם; הרס את חומות העיר ושם עליה מס, ו; אלכסנדרוס (ג) נכנס אליה, שם, ח, ב; נגף במלחמה סמוך לעיר, שם, ג; הורקנוס שב אל העיר, שם, ה; גביניוס תקן בה סנהדריה, שם; קרסטוס נכנס אליה ושדד את אוצר ההיכל, שם, ז; אנטיפטרוס (א) הקים את חומתה החרושה, שם, י, ד; פצאל היה בה לשר־צבא, שם; הורדוס עלה עליה להנקם בהורקנוס, שם, ט; הורדוס נכנס אליה בכבוד מנצחים, שם, י"ב, ג; הפרתים ואנשי אנטיגנוס נכנסו אל העיר, שם, י"ג, ב; מלחמות ברחובות העיר, שם, ג וכו'; הפרתים בזזו את העיר, שם, ט; אנטיגנוס מלך עליה, שם, י"א; הורדוס וסוסיוס שמו עליה מצור, שם, י"ז, ט; מצור העיר, שם, י"ח, א—ב; נכבשה ברעש מלחמה, שם, ב; הורדוס לא נתן לבן אותה, שם, ג; הורדוס פאר את העיר בבנינים נאים, שם, כ"א, א; מרידה בעיר כנגד הורדוס, שם, ל"ג, ב—ג; מרידה כנגד ארכילאוס, ב, א, ב—ג; מרידה חזשה בעיר, שם, ג, א—ב; סבינוס שרף את האולמים, שם, ג; היהודים צרו עליו, שם, ד; ורוס עלה על העיר וכבשה

ג; בקרבנתה היתה המלחמה המכרעת בין הורקנוס (ב) ובין אריסטובולוס (ב), שם, ו, א; שם שמע פומפיוס על מות מתרדת, שם, ו; שם מקום הצרי, טס; גביניוס הקים בה סנהדריה, שם, ה; ה; הורדוס כבש אותה במלחמתו עם אנטיגנוס, שם, ט"ו, ו; בדרך שמה נפל חלל יוסף אחי הורדוס, שם, ט"ו, א; הורדוס נצל שם מאסון, שם, ד; אנטוניוס נתן את חבל ארץ יריחו לקליאופטרה, והורדוס חזר אותו ממנה, שם, י"ח, ה; הורדוס בנה שם ארמון-מלכים ועוד בנינים, שם, כ"א, ד; שם הטביעו עבדיו את גיסו החשמונאי יונתן או אריסטובולוס, שם, כ"ב, ב; הורדוס נסע לבחלו אל יריחו וצוה לאסור את טובי היהודים באפודרומין שם ולהמיתם, שם, ל"ג, ו; שם מת הורדוס, שם, ה; תלמי קרא שם לאספת-עם וקרא את צאצאת המלך, שם; הצבא רצה להמליך את ארכילאוס, ב, א, א; שמעון, אחד המורדים, שרף את ארמון המלך ביריחו, שם, ד, ב; יוסף בן שמעון הוקם עליה לשר-צבא, שם, כ, ד; ראש פלך ביהודה, ג, ג; ה; שמה ברחו פליטי עבר-הירדן, ד, ז, ה; אספסינוס וטרינוס הגיעו שמה, שם, ח, א; כבוש העיר, שם, ב. תאור עמק יריחו, *שם, ג; אספסינוס הקים שם מצודה למחנהו, שם, ט, א; משם עלה הלגיון העשירי על ירושלים, ה, א, ו; שם, ב, ג.

ישוע. בן חנניה (או חנן). אכר הדיוס, שנבא לחרבן ירושלים וזהיכל ולפרענות העם, ו, ב, ג.

ישמעאל. כהן גדול, שנהרג בקיריני. בניו ברחו מירושלים (בשעת מצור הר-הבית) אל טיטוס, ו, ב, ב.

ישעיהו הנביא. צפה ברוח-הקדוש את בית חנינו העתיד להבנות במצרים, ז, י, ג.

יוחנן ובין אלעזר וחרבן חלק העיר, שם, ג-ה; טיטוס עלה על העיר, שם, פרק ב; יוחנן נצח את אלעזר בן שמעון, שם, ג, א; טיטוס חנה על-יד חומת העיר, שם, ה. - תאור העיר, *שם, פרק ד; המגנים על העיר, שם, ו, א; כבוש החומה הראשונה, שם, פרק ז; כבוש החומה השנייה והמלחמות מבית לה, שם, פרק ח. הרעב הגדול בעיר, שם, פרק י; מלחמות קשות על העיר, שם, פרק י"א; טיטוס הקיף את העיר בדיק, שם, י"ב, א-ב; התחזקות הרעב, שם, ג; שמעון בן גיורא עשה הרבה מעשי אכזריות בעיר, שם, י"ג, א. מספר חללי הרעב בעיר, שם, ז; התלאות גדלו עוד יותר, ו, א, א; מצור הבירה וכבושה, שם, ב-ז; טיטוס נלחם על הר-הבית, שם, פרק ב; רבים ברחו מן העיר, שם, ב, ב; נוראות הרעב, שם, ג, ג-ד; כבוש העזרה וההיכל וחרבן בית-המקדש, שם, פרק ד; המורדים ברחו אל העיר העליונה, שם, ו, א; טיטוס צוה להרוס את חלק העיר התחתונה, שם, ה; כל העיר התחתונה נהרסה, שם, ז, ב. כבוש העיר העליונה, שם, ח, ד-ה; הרומאים שלחו בה אש, שם, ה; טיטוס השתומם על חסן העיר, שם, ט, א; מספר חללי ירושלים, שם, ג; מספר אוכלוסי ירושלים, שם; תולדות ירושלים, שם, פרק י; מלכי-צדק בנה אותה וקרא לה ירושלים, במקום שמה הראשון שלם, שם; טיטוס צוה להרוס את כל העיר, ז, א, א; השאיר על משואותיה את הלגיון העשירי למצב, שם, ב; טיטוס עבר על משואות ירושלים ונד לעיר הזאת, שם, ה, ב; על-דבר הרבות העיר, שם, ח, ז.

יריחו (ירהו). עיר בערבות הירדן, א, ב,